

Poseban program iz oblasti javnog zdravlja za teritoriju APV u 2014. godini:
„Prevenција HPV infekcija kod devojčica školskog uzrasta u AP Vojvodini“

KLINIČKE MANIFESTACIJE PERZISTENTNE HPV INFEKCIJE

Doc dr Aljoša Mandić, IOV

Prof dr Aleksandra Kapamadžija, GAK Novi Sad

Doc dr Ljiljana Mladenović Segedi, GAK Novi Sad

Doc dr Artur Bjelica, GAK Novi Sad

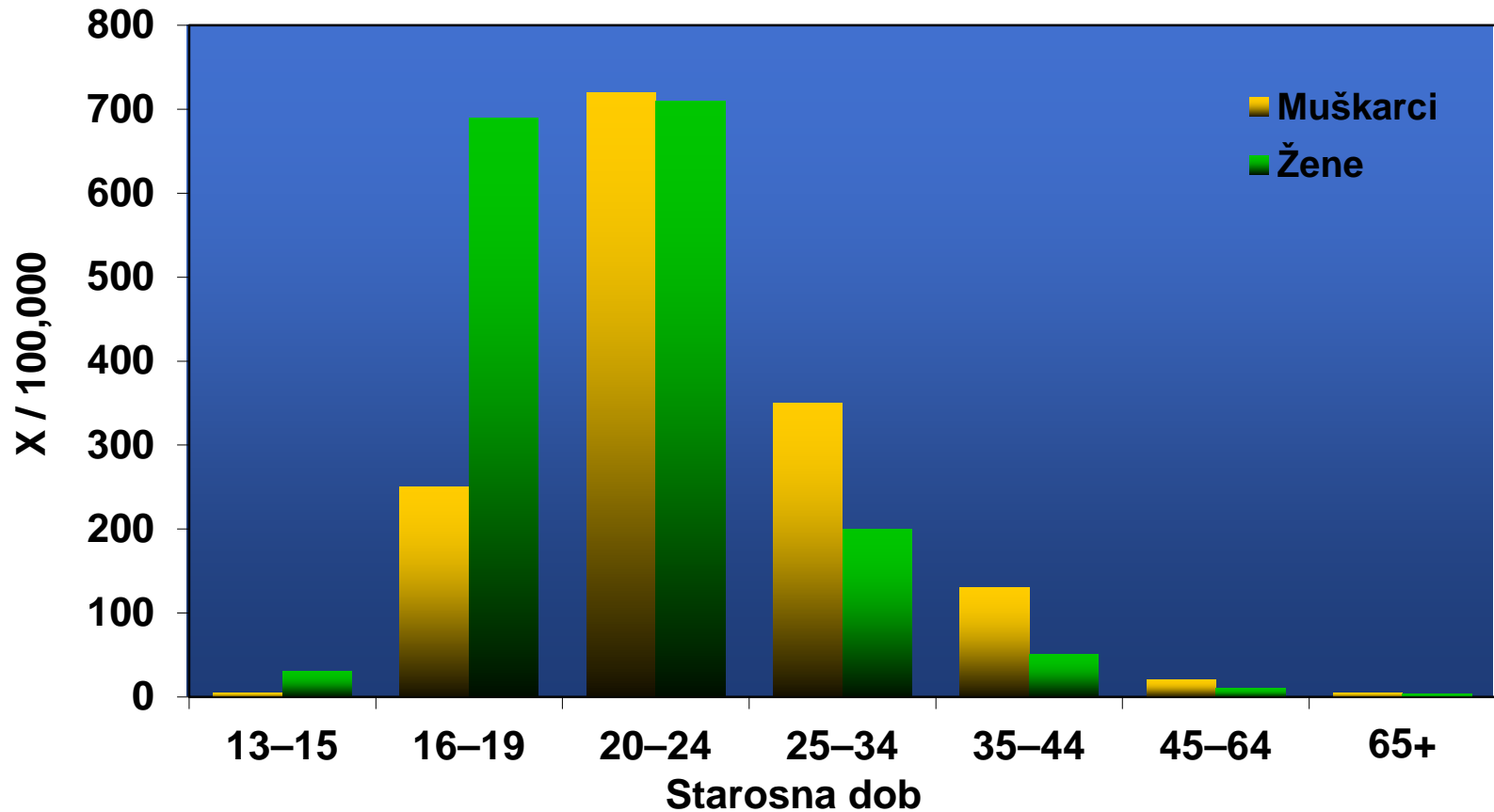
Genitalne bradavice – KONDILOMI

- **Svake godine oko 1.000.000 novih slučajeva kondiloma u svetu - 2/3 kod žena**
- **Značajan porast kod žena i muškaraca od ranih sedamdesetih godina**
- **Kod 1% odrasle populacije**
- **Porast troškova lečenja US: \$160 miliona godišnje-
adultna populacija**

KONDILOMI

Dijagnostikovani kondilomi (inicijalni pregled), Engleska i Wels (2000)

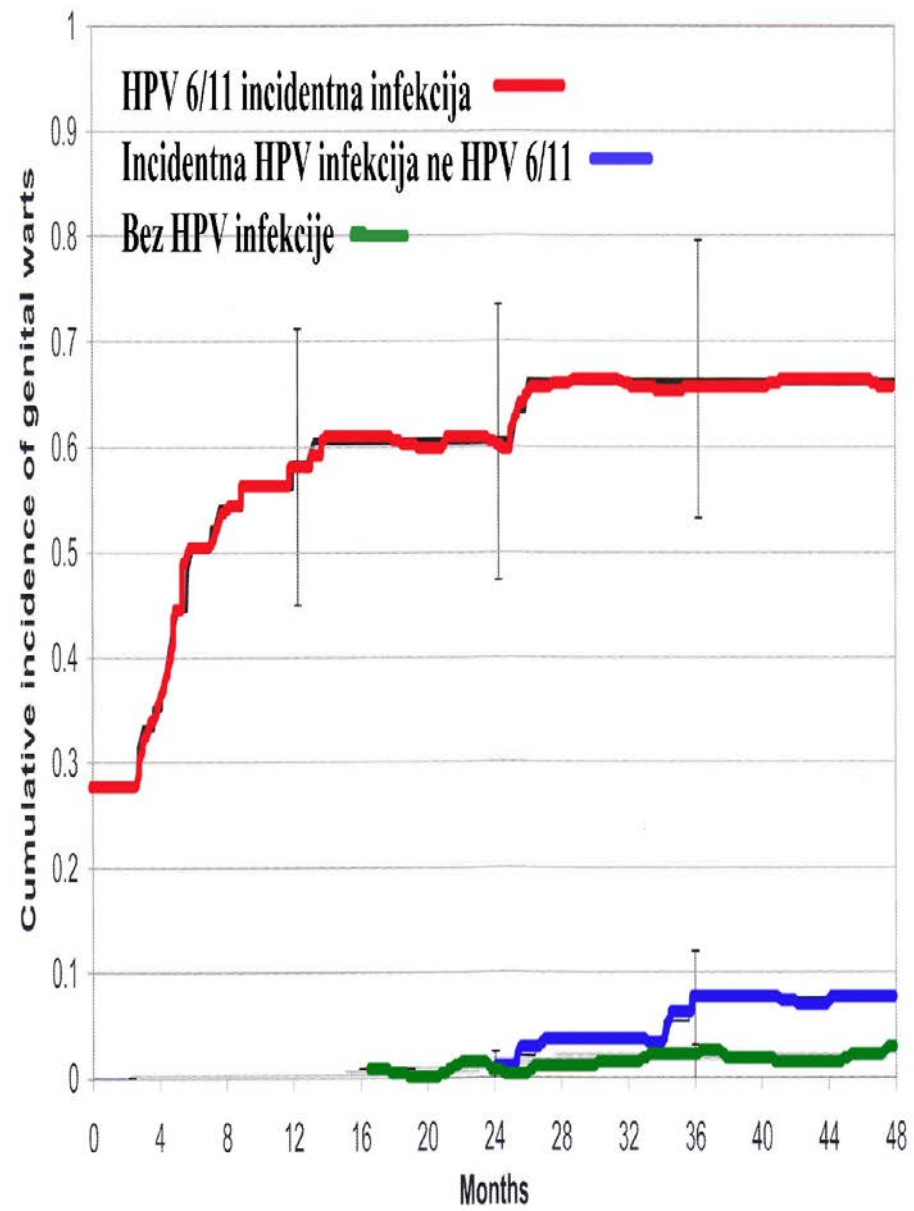
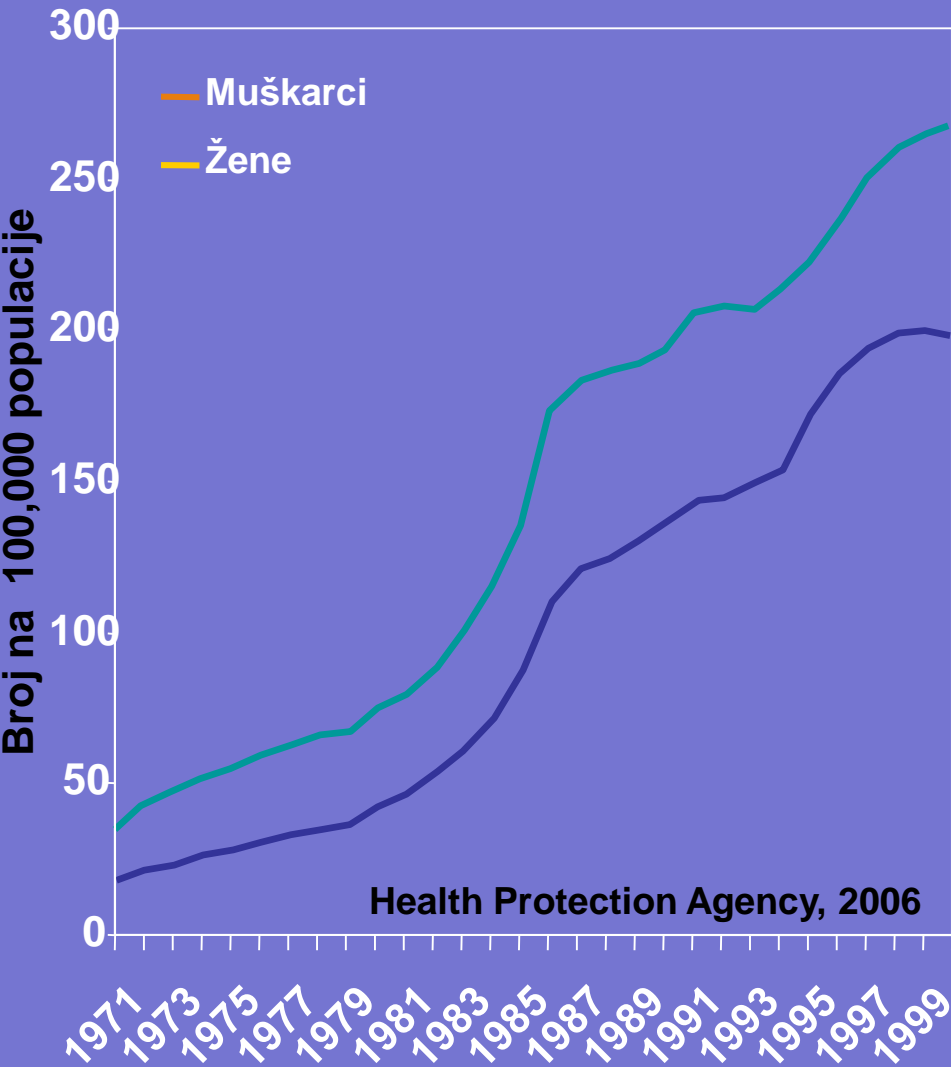
PIK 20-24 GODINE

1. *CDR Wkly (Online)*. 2001:11(35). Available at: <http://www.hpa.org.uk/cdr/archives/2001/cdr3501.pdf>.

KONDILOMI I HPV INFEKCIJA

Dijagnostikovani kondilomi u Engleskoj i Welsu (1971–2000)

Winter RL et. al. J Infect Dis 2005;191(5):731-8

Histološki prikaz normalnog epitela i kondiloma

Normal Skin

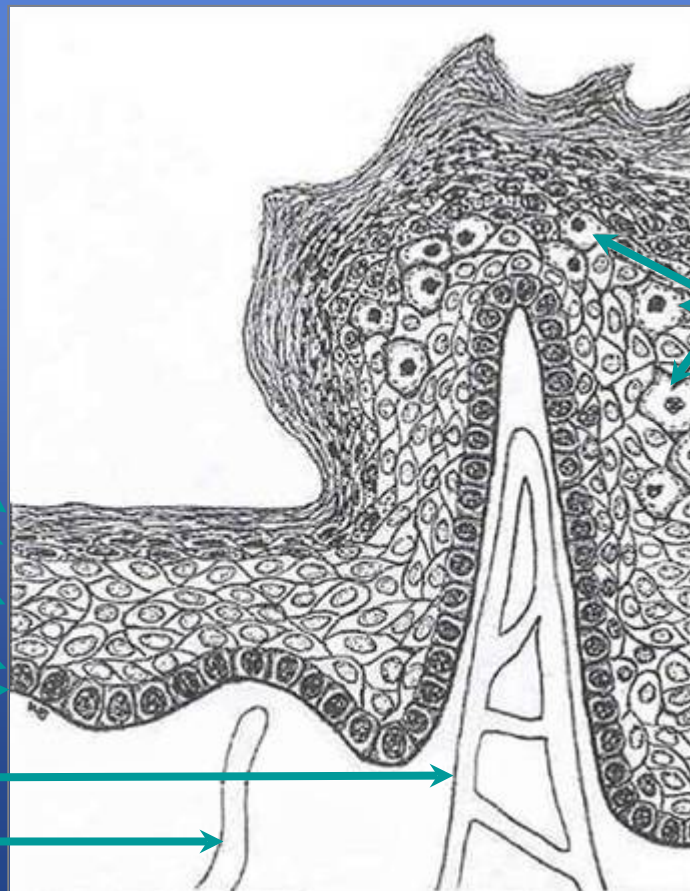
Wart

EPIDERMIS

- Stratum Corneum
- Stratum Granulosum
- Stratum Spinosum
- Stratum Basale
- Basement Membrane

DERMIS

- Artery
- Lymphatic Vessel

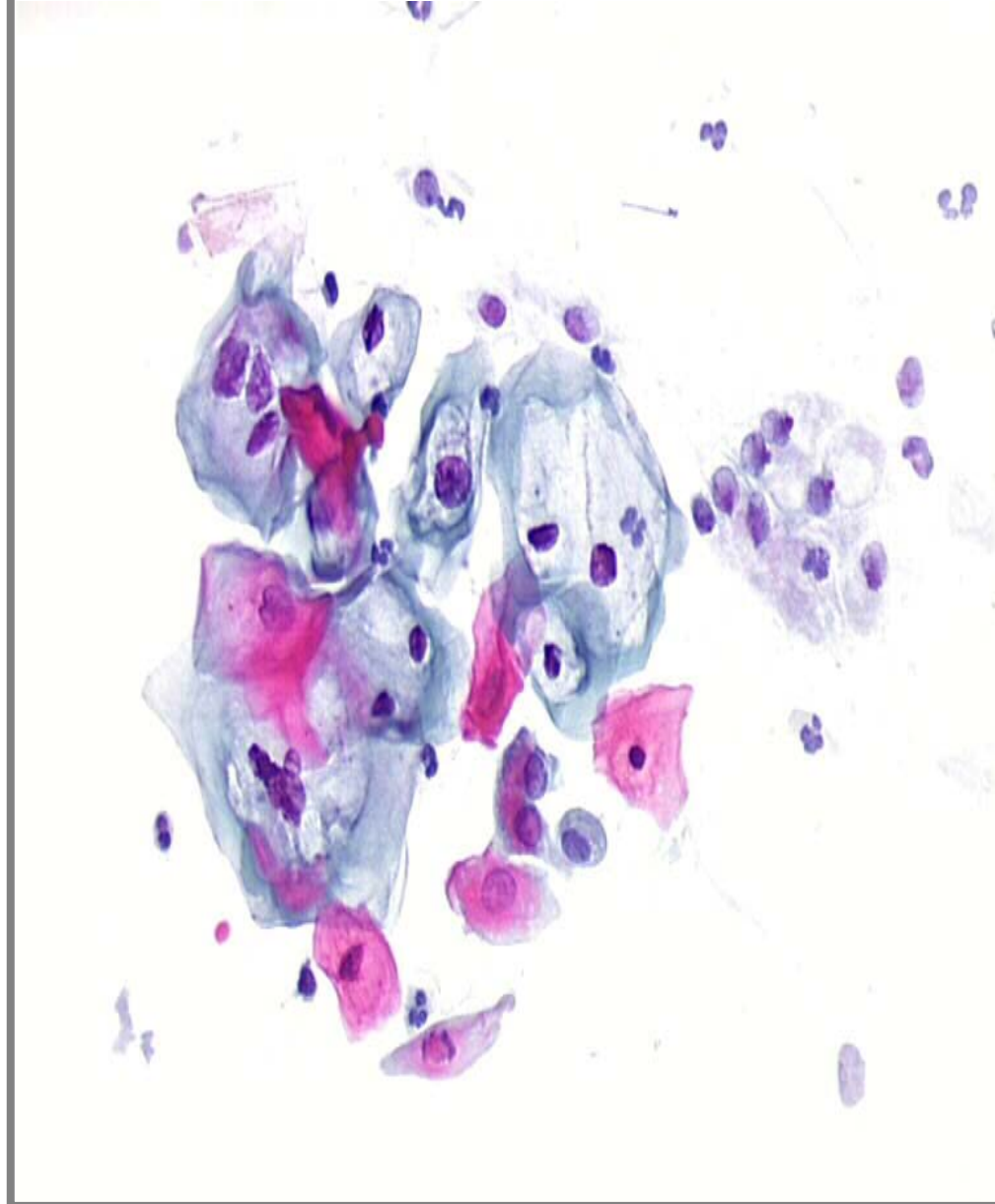

- Hyperkeratosis
- Parakeratosis
- Koilocytosis

Acanthosis

Papillomatosis

- Koilociti predstavljaju morfološku manifestaciju produktivne HPV infekcije
- Deskvamirane ćelije stratuma korneuma predstavljaju transportere HPV za dalju infekciju.
- Svaki koilocit sadrži oko 50-100 HPV viriona

HPV i kondilomi

- **Infekcija HPV 6 i 11 odgovorna za >90% kondiloma¹**
- Životni rizik za razvoj genitalnih bradavica je ~10%^{2,3}

HPV i kondilomi

- >75% seksualnih partnera razvije kondilome ako su inficirani.¹
- U preko 40% spontano se povuku.²
- Dijagnostika: inspekcija, kolposkop, biopsija
- Brojni lokalni terapijski modaliteti lečenja³:
  - Krioterapija, elektrohirurgija, hirurška ekcizija, trihlorsirčetna kiselina, Imiquimod, podofilotoxin, laser
- Recidivi učestali.³
- Ne postoji 100% uspešan terapijski modalitet.

(www.dermnetnz.org)

• Kvadrivalentna profilaktična vakcina?

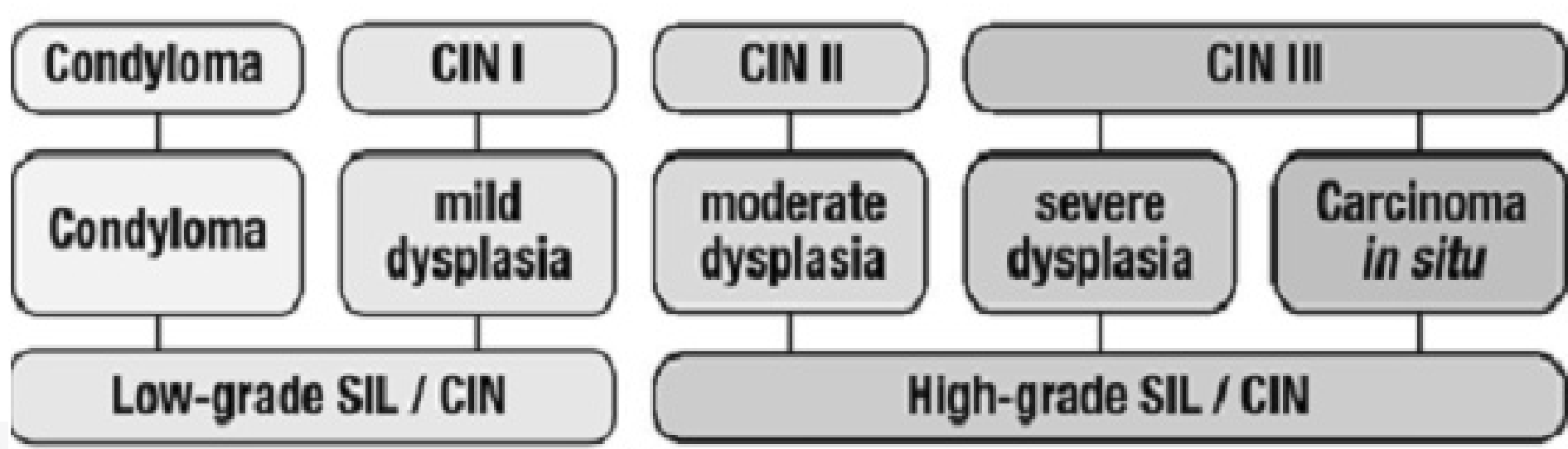
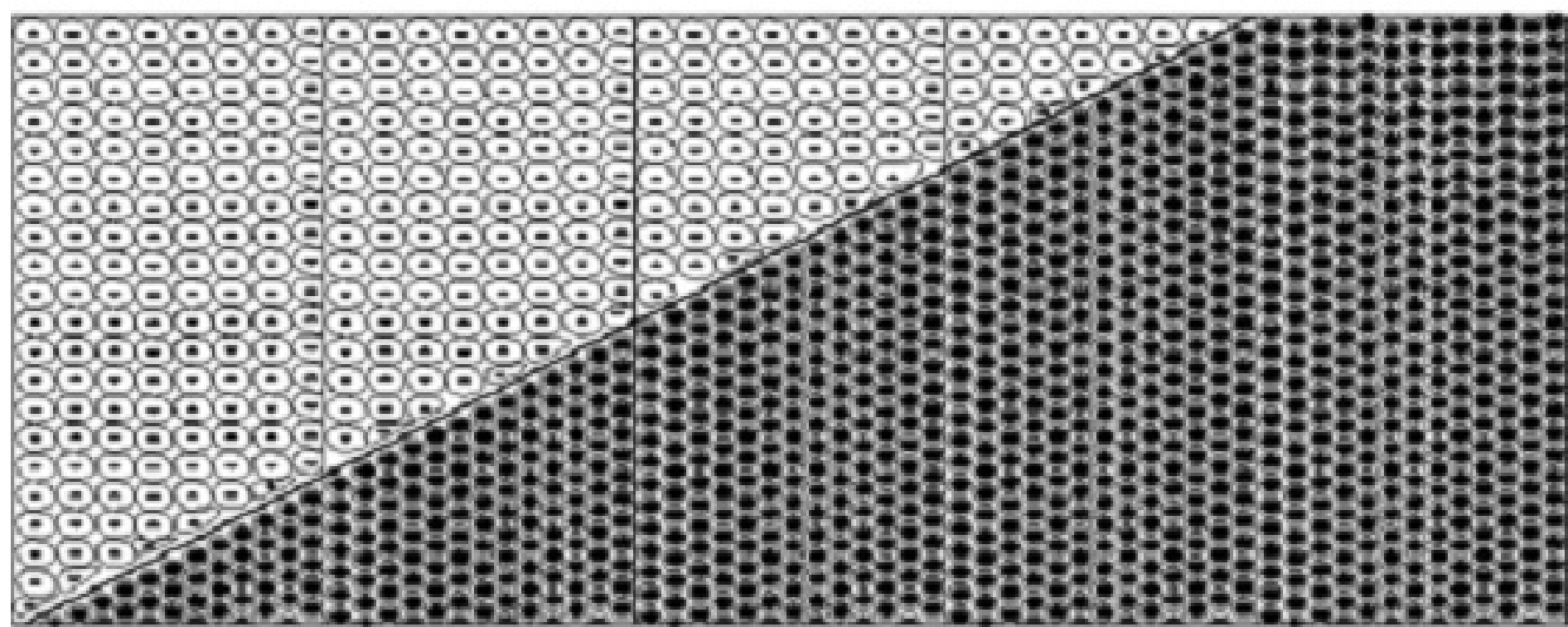
CIN

Cervikalne **I**ntraepitelijalne **N**eoplazije
abnormalnosti u **pločastoslojevitom epitelu**
egzocerviksa
(ranije – **displazije**)

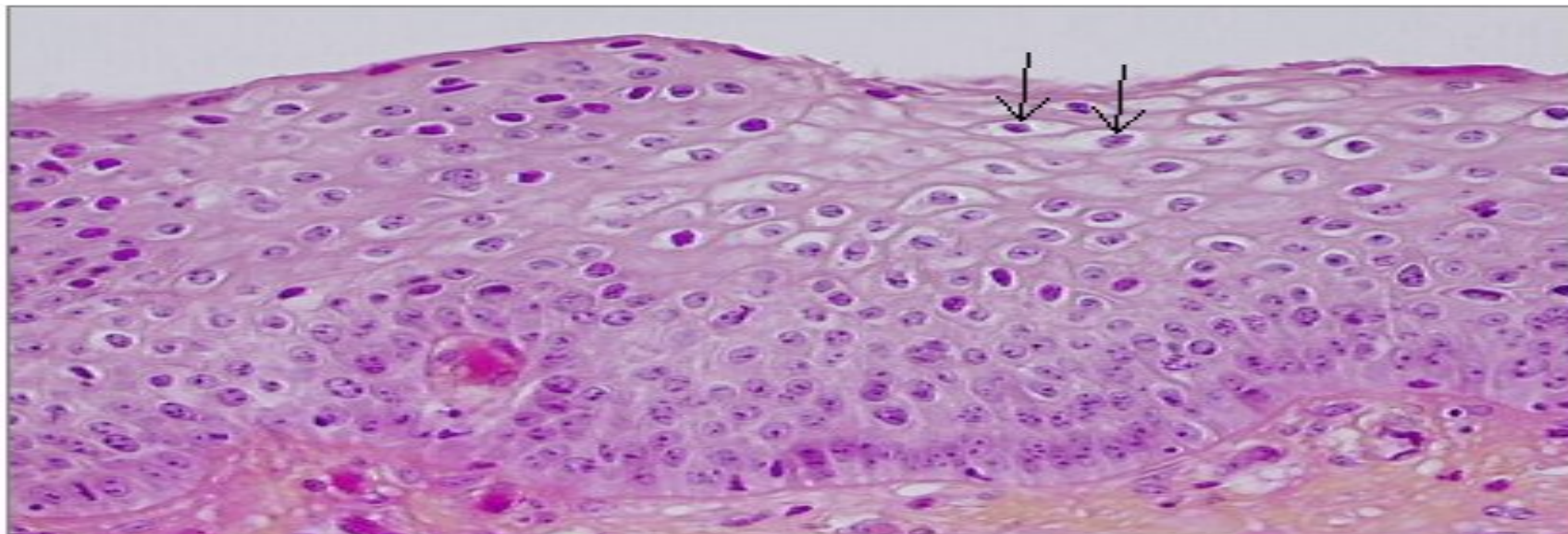
Cervikalna glandularna intraepitelijalna neoplazija

CGIN

Intraepitelijalna neoplazija u kanalu grlića materice
cilindričnog epitela.

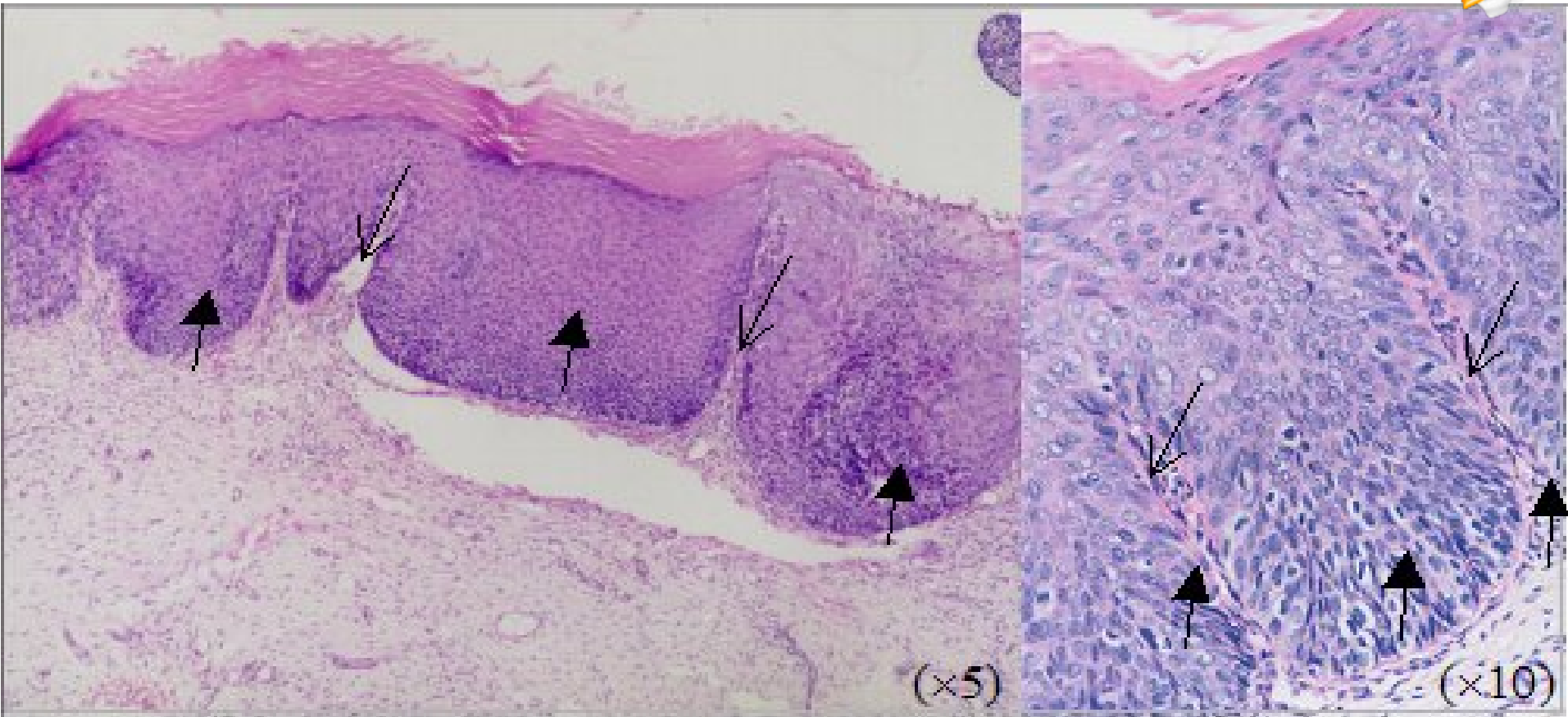
CIN I

u donjoj trećini epitela

Strelica: Koliociti u gornjim slojevima epitela

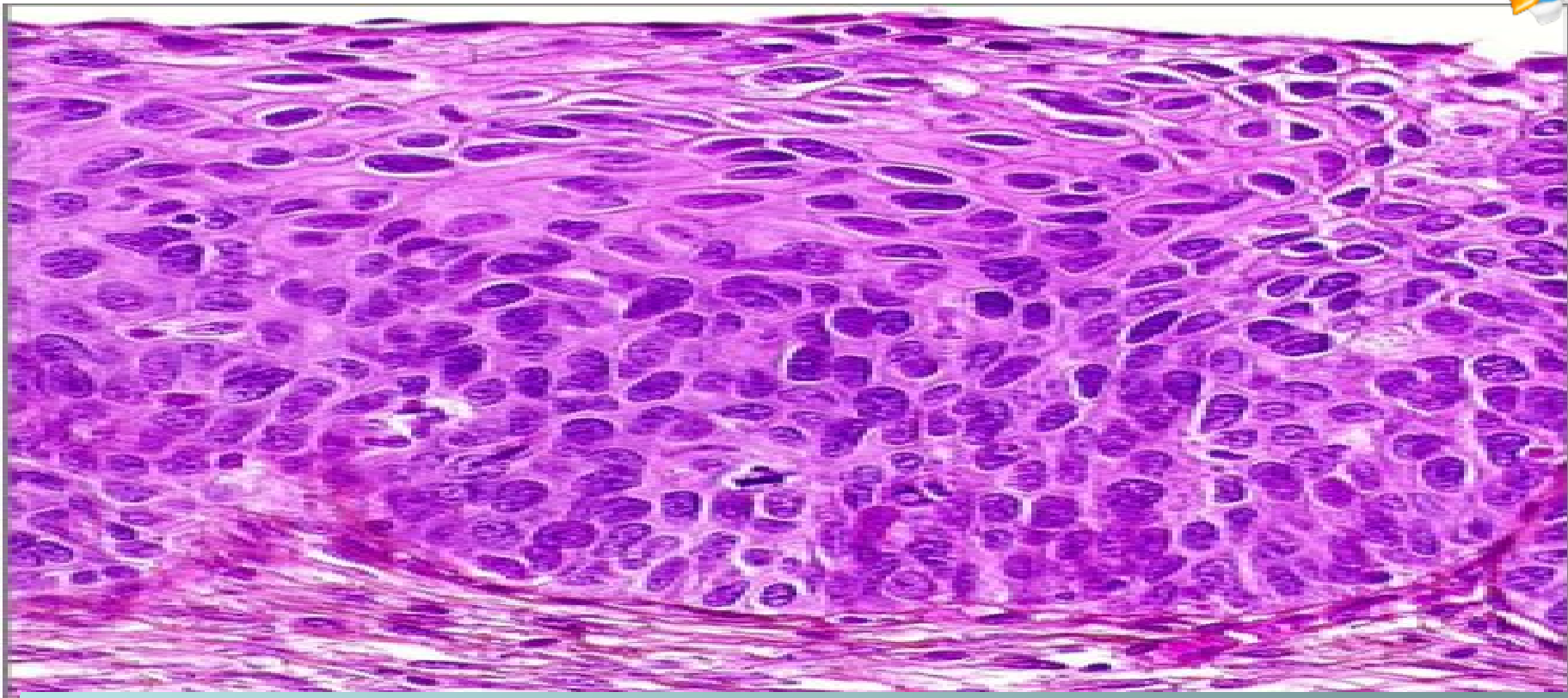
CIN II

dve trećine širine epitela –počinje od bazalne membrane

Strelica kapilarni izvrti

CIN III

cela debljina epitela

Terminologija

DISPLAZIJE → **CIN ('70-TIH)** → **SIL('90-TIH)**

- Laka
- Srednje teška
- Teška

- CIN I → L-SIL
- CIN II → H-SIL
- CIN III

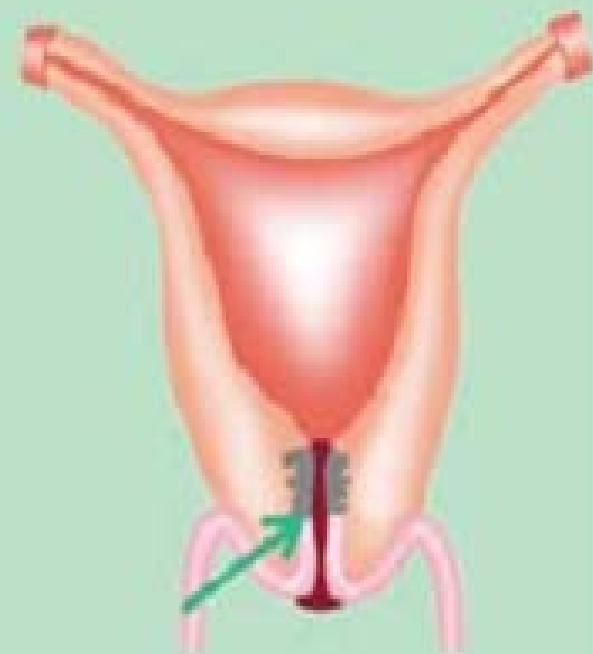
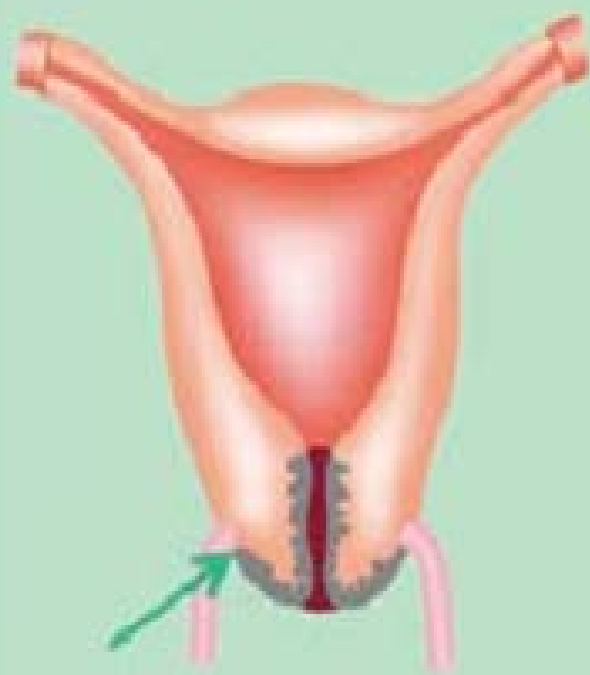
SIL- Sa aspekta prognoze evolucije bolesti i zauzimanja stava o potrebi i vrsti terapijskog postupka

Biološki potencijal prekursorske lezije da progredira u invazivni karcinom (displazija)- specifično za cervix (CIN)

T-Zone Type 1

T-Zone Type 2

T-Zone Type 3

TRI TIPA ZONE TRANSFORMACIJE

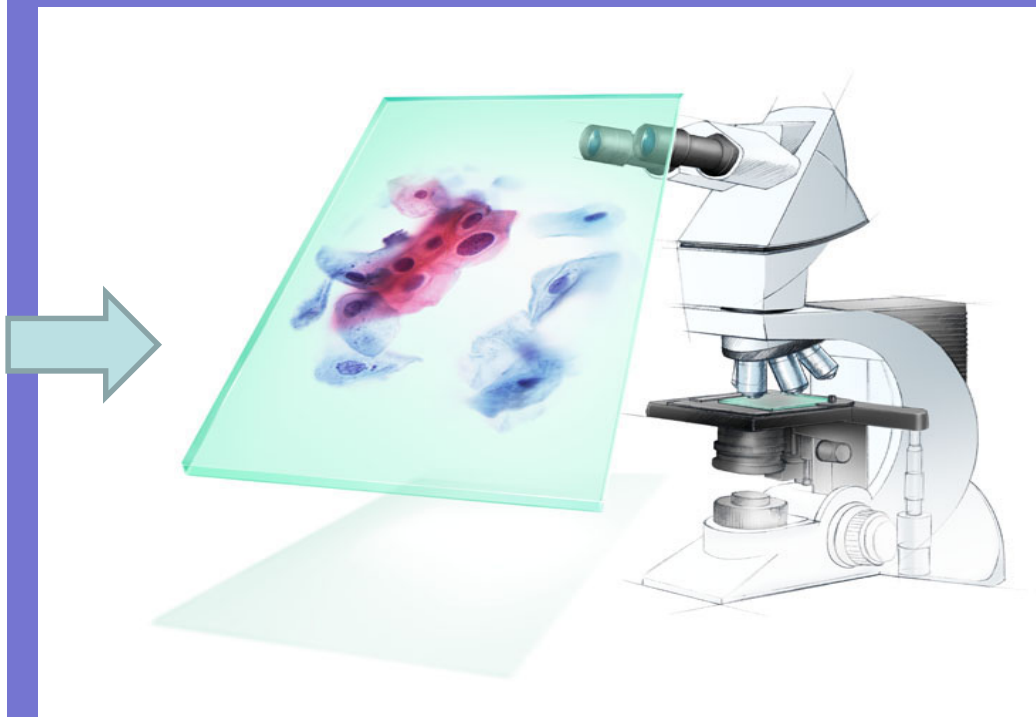

DIJAGNOSTIKA

Citološki bris

- Sakupljanje, priprema i ispitivanje uzoraka ćelija poreklom sa cerviksa (sa transformacione zone)

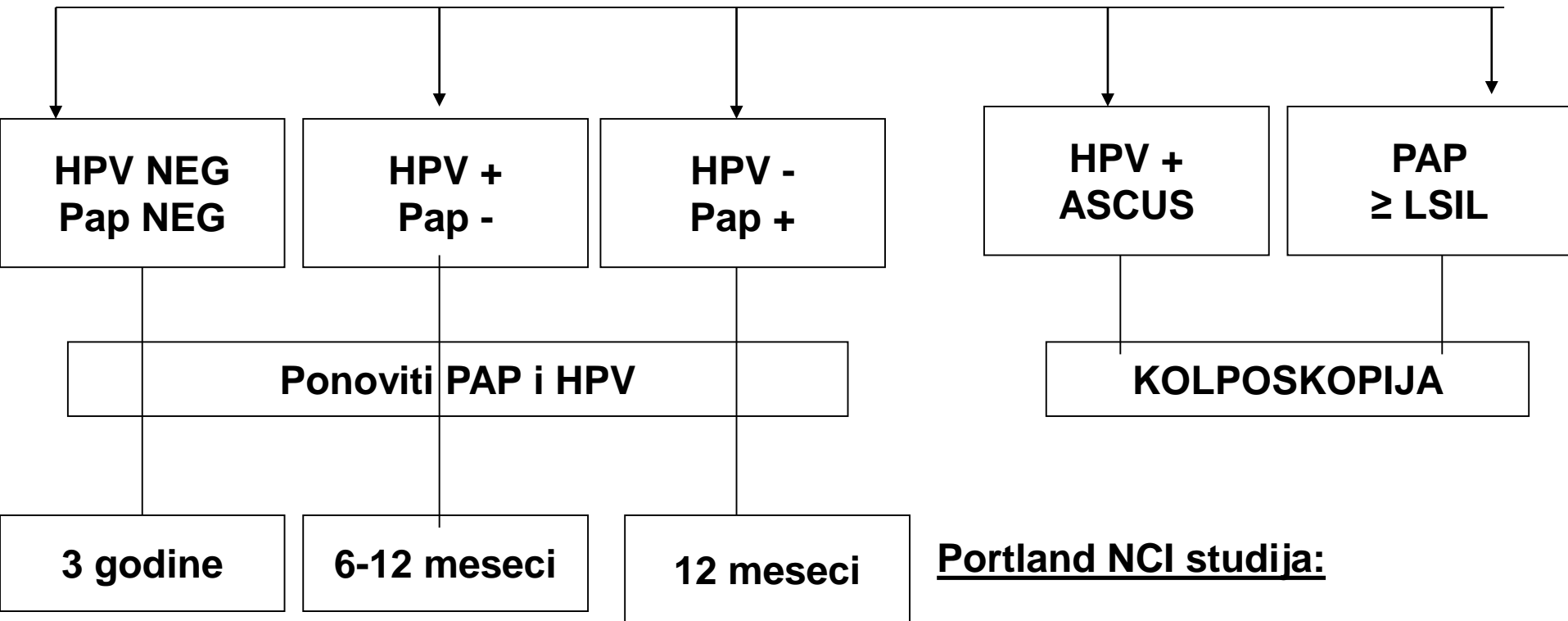

Papanikolau sistem	Bethesda sistem 2001
I Normalan nalaz	NILM Normalan nalaz
II Inflamacija, benigne reaktivne i reparativne promene	NILM (negativan na intraepitelnu leziju ili malignitet)
III a Atipične skvamozne ćelije Atipične glandularne ćelije	ASC-US ASC-H AGC
III b Diskarioza lakog stepena Diskarioza srednjeg stepena Atipične glandularne ćelije, ver. maligne	L-SIL H-SIL AGC, verovatno maligne
IV Diskarioza teškog stepena, CIS Adenokarcinom in situ	H-SIL AIS
V Maligne ćelije	Invazivni karcinom

ASC, ASCO

“Interm guidance” za kombinovani skrining žena ≥ 30

REZULTATI HPV TEST I CITOLOGIJE

3 godine

6-12 meseci

12 meseci

Ponoviti PAP i HPV

KOLPOSKOPIJA

HPV+/PAP-
negativan:

4,4%.

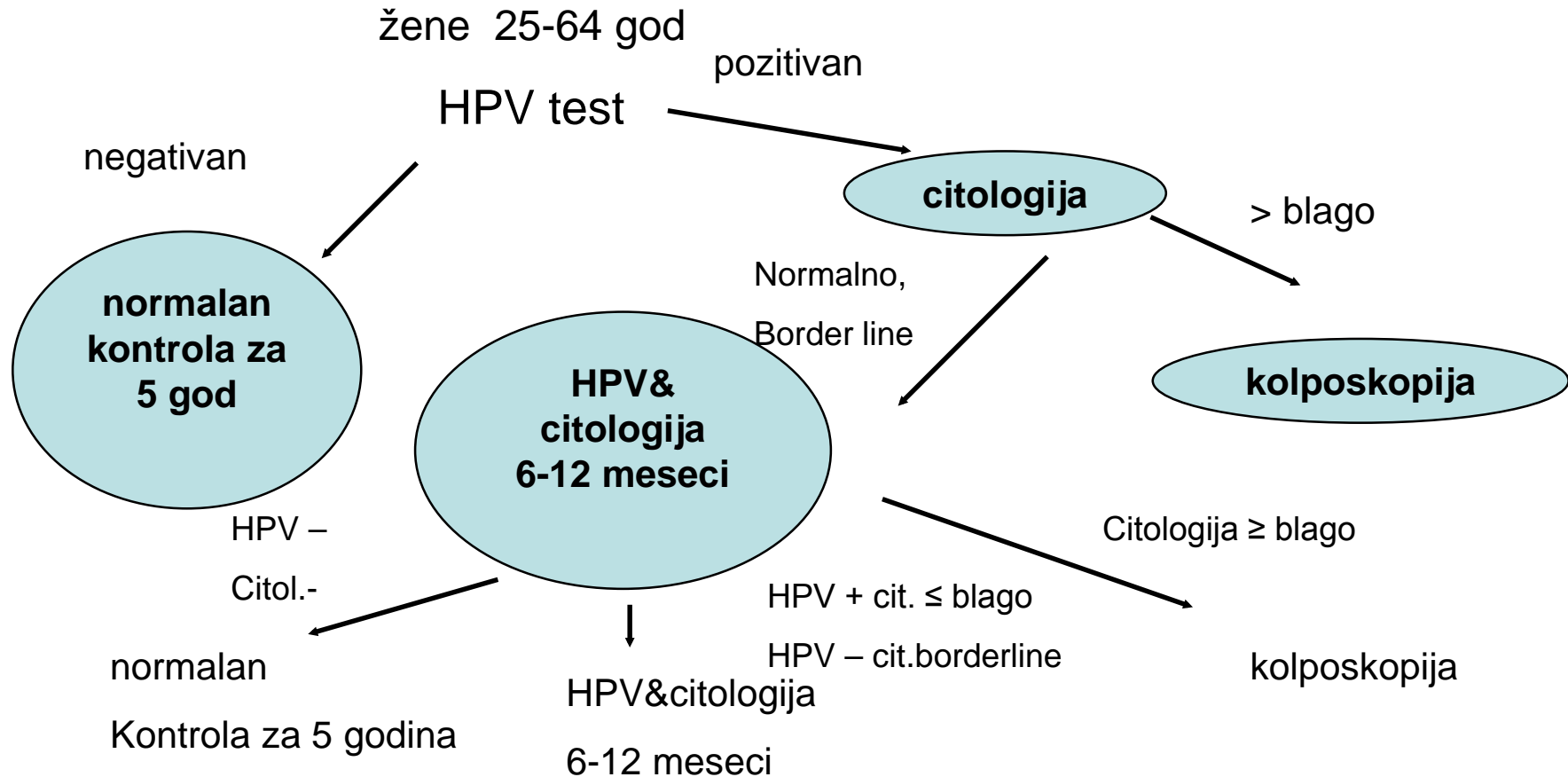
Portland NCI studija:

-Relativni rizik za detekciju CIN 3
u 3-5 godišnjem praćenju:

0,24%

Novi predlog algoritma skrininga

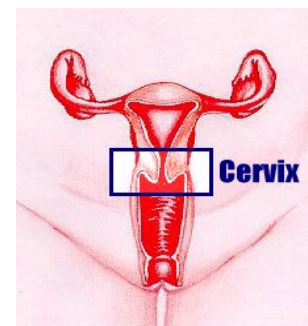
NACIONALNI SKRINING PROGRAM

- OČEKUJEMO POČETAK PRIMENE

- Republika Srbija je od 03. jula **2006. god.** imenovala posebnu **radnu grupu za prevenciju** raka grlića materice sa zadatkom da sačini

NACIONALNI PROGRAM ZA PREVENCIJU RAKA GRLIĆA MATERICE

- Ovaj Program je usvojila Vlada Republike Srbije i objavljen je u službenom listu br. 54 od 23. maja **2008. god.**
- NACIONALNI PROGRAM ZA PREVENCIJU RGM je u skladu sa preporukama SZO čiji cilj je “**rano otkrivanje rgm, adekvatna dijagnostika i terapija sa ciljem smanjenja mortaliteta i poboljšanja kvaliteta života žene**”.

Nagrađen u Briselu
“ biserom mudrosti ”

METODOLOGIJA NACIONALNOG SKRINING PROGRAMA

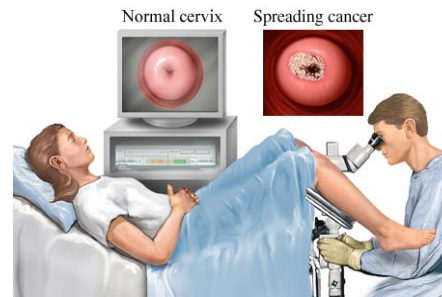
“Sprovodi se na teritoriji Republike Srbije u vidu organizovanog decentralizovanog skrining programa.

Skrining programom obuhvataju se žene starosti od **25-69 godina**.

Ciljna grupa identifikuje se preko biračkih spiskova ili baze jedinstvenih matičnih brojeva i liste osiguranika Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Svim ženama iz ciljne grupe dostavlja se poziv na testiranje.

Testiranje podrazumeva citološki pregled cervikalnog brisa (Papanikolau test) u skladu sa stručno-metodološkim uputstvima. Skrining interval je tri godine.”

Nacionalne preporuke iz 2005 god

- Prvi put 3 god. posle započete seksualne aktivnosti, najkasnije u 20. godini
- Posle 3 uzastopna uredna PAPA, na 2-3 godine
- < 30, seksualno aktivne, PAPA jednom godišnje
- >65. god. obustaviti skrining, ako se do tada redovno kontrolisala

DIJAGNOSTIKA

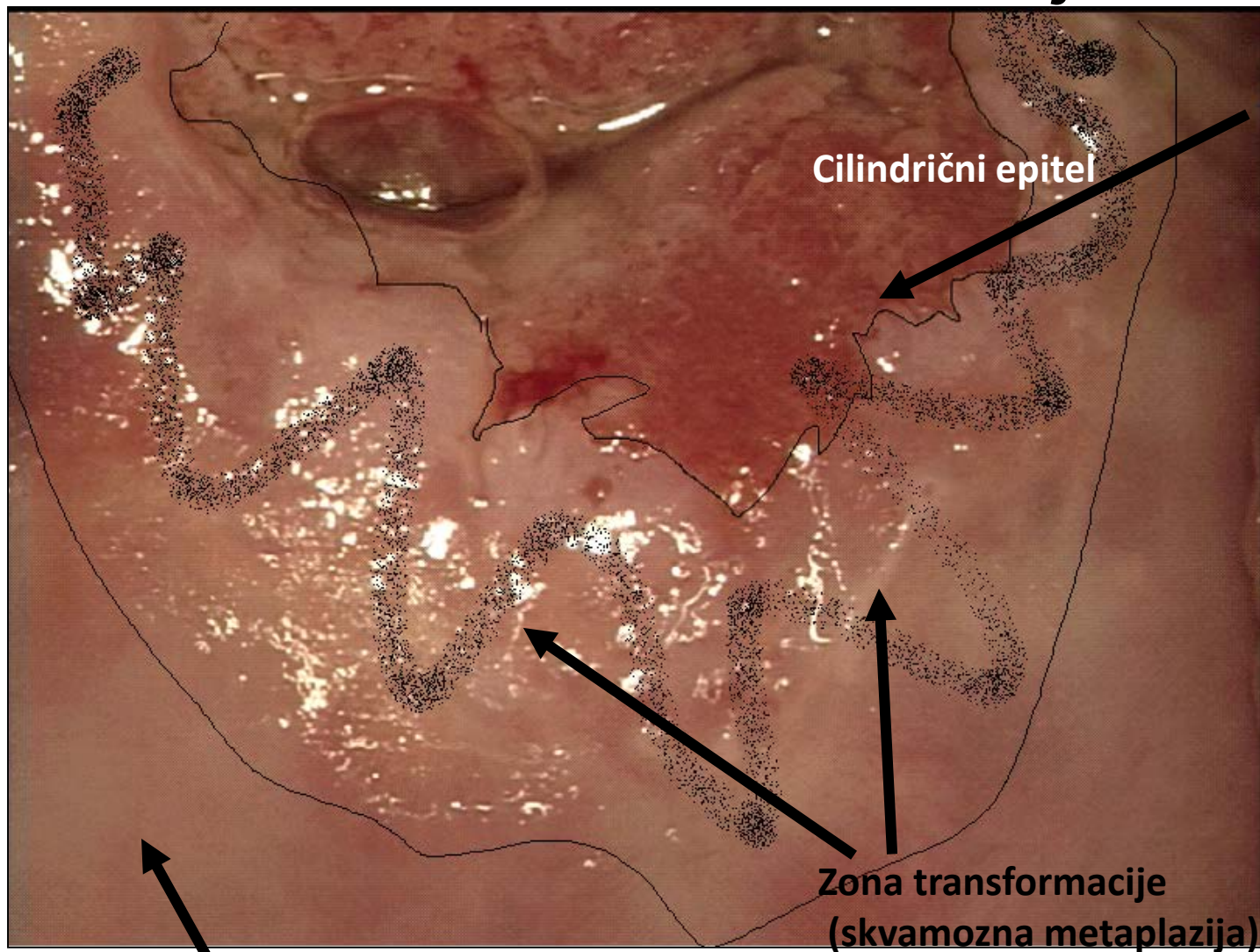
Kolposkopija

20-TIH, 20 VEKA- HINSELMAN
1928.-Schilerova proba

Zona transformacije

Pločasti epitel

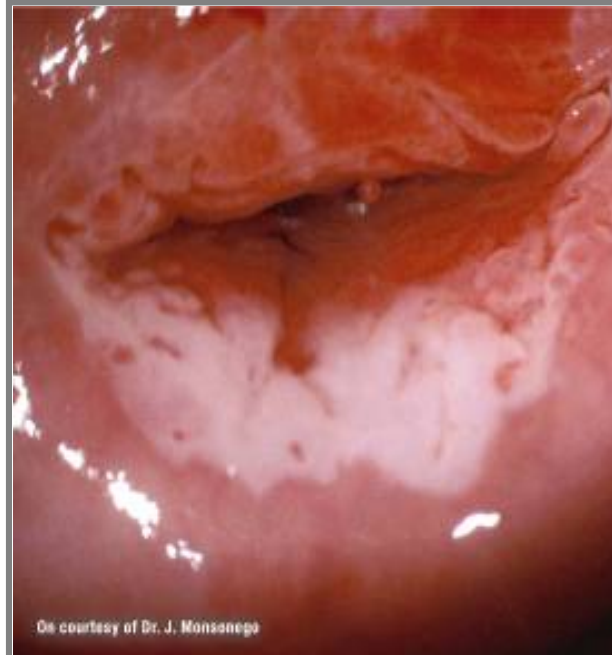
**Zona transformacije
(skvamozna metaplazija)**

CIN- Kolposkopski

CIN 1

CIN 2

CIN 3

Jasno ograničena, izražena, opalescentna acido-white promena u zoni transformacije često determiniše kolposkopski CIN promenu.

Sellers JW, Sankaranarayanan R, eds. *Colposcopy and Treatment of Cervical Intraepithelial Neoplasia. A Beginner's Manual*. Lyon, France: International Agency for Research on Cancer; 2003.

Kolposkopski nalaz	Izgled nije sumnjiv Biopsija nije neophodna	Izgled sumnjiv Biopsija je neophodna
MOZAIK	Pravilan Sitan u nivou epitela Reakcija na sirćetnu kiselinu +	Nepravilan Krupan, iznad okolnog epitela Reakcija na sirćetnu kiselinu++
PUNKTACIJA	Pravilna Sitne u nivou epitela Reakcija na sirćetnu kiselinu +	Nepravilne Krupane, iznad okolnog epitela Reakcija na sirćetnu kiselinu++
LEUKOPLAKIJA	Tanka, neznatno povišena	Gruba, papilomatozna površina Vulnerabilna
BELI EPITEL (a-w)	Tanak, ravan ili blago iznad okolnog epitela Reakcija na sirćetnu kiselinu +	Trajno i jasno iznad nivoa epitela Reakcija na sirćetnu kiselinu ++
VASKULARIZACIJA	Krvni sudovi normalni Interkapilarni razmak normalan (do100µm)	Krvni sudovi atipični, bizarni oblici Interkapilarni razmak povećan
EPITELIJALNI DEFEKTI	Erozija	Ulceracija, egzofitične lezije

V.Kesić, Kolposkopija, 2000

Index maligniteta:

Leukoplakija- 7%
Punktacija- 10-15%
A-W- 4-50%
Mozaik- 8%

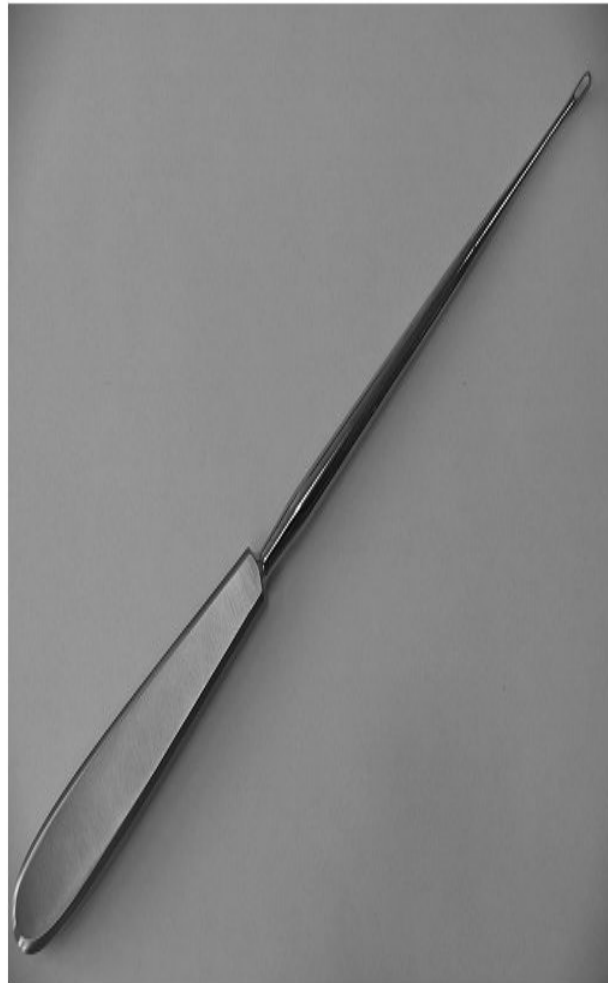
Leukoplakija,mozaik i punktacija- 31%

Punktacija i mozaik- 18%

DIJAGNOSTIKA

Biopsija

FIGURE 4.7: Endocervical curette

Cervical biopsy ("punch"):
small tissue samples are taken
from the cervix and examined
for disease or other problems

Cervix viewed
through speculum
with patient in
lithotomy position

FIGURE 4.8: Cervical punch biopsy forceps with
sharp, cutting edges

TRETMAN

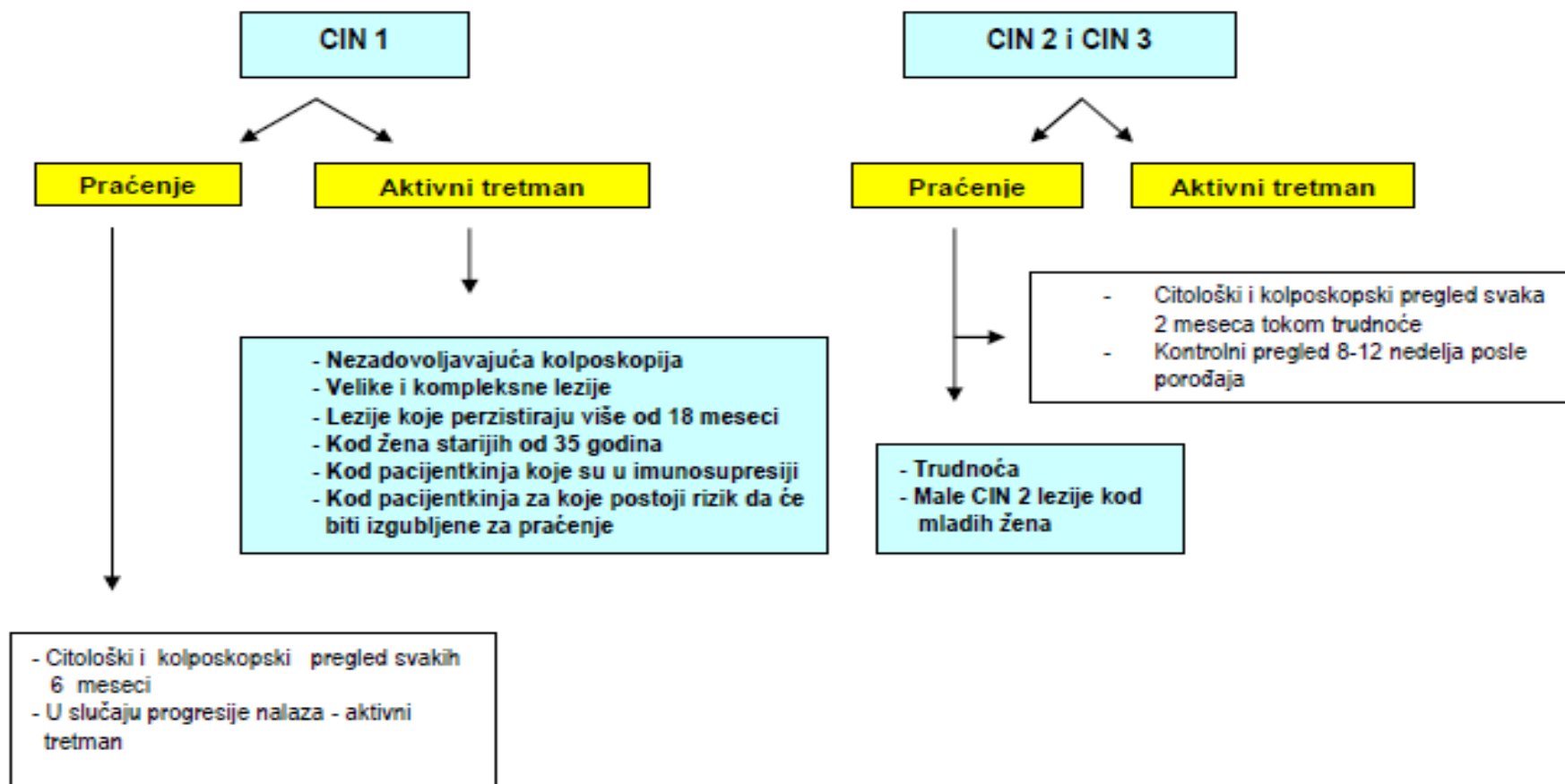
Ablativne ← **TEHNIKE** → Ekscizione

- laser vaporizacija,
- krioterapija,
- hladna koagulacija po Semm-
u i
- elektrokauterizacija

- konizacija skalpelom,
- konizacija laserom,
- elektroekscizija
omčicom
- histerektomija

Dijagnoza se postavlja histopatološkim pregledom uzorka dobijenog biopsijom, endocervikalnom kiretažom ili konizacijom

<http://www.azus.gov.rs/wp-content/uploads/2011/04/Vodic-za-dijagnostikovanje-i-lecenje-raka-grlica-materice.pdf>

Aktivni tretman CIN

Destrukcija

- Cela Zona transformacije je vidljiva
- Nema potvrde glandularnih abnormalnosti
- Nema potvrde invazivne bolesti
- Nema diskrepance između citologije i histologije
- Nalaz endocervikalne kiretaže je negativan
- Nije bilo prethodnog tretmana

Ekscizija

Позитивне resekционе иvice

- Kod mladih žena koje žele da rađaju, praćenje ako je primenjena ekscizija omčicom ili laser konizacija
- Posle klasične konizacije re-konizacija ili histerektomija

- Nezaovoljavajući nalaz
- Velike lezije
- Rekurentna bolest

Praćenje citološkim i kolposkopskim pregledima tokom najmanje deset godina. Prvi pregled 3 meseca posle intervencije. U prvih 5 godina kontrole na 6 meseci, a kasnije jednom godišnje. U slučaju atipičnih nalaza histopatološka dijagnostika.

<http://www.azus.gov.rs/wp-content/uploads/2011/04/Vodic-za-dijagnostikovanje-i-lecenje-raka-grlica-materice.pdf>

Flat kondilomi i benigna papilomatoza hPV infekcija

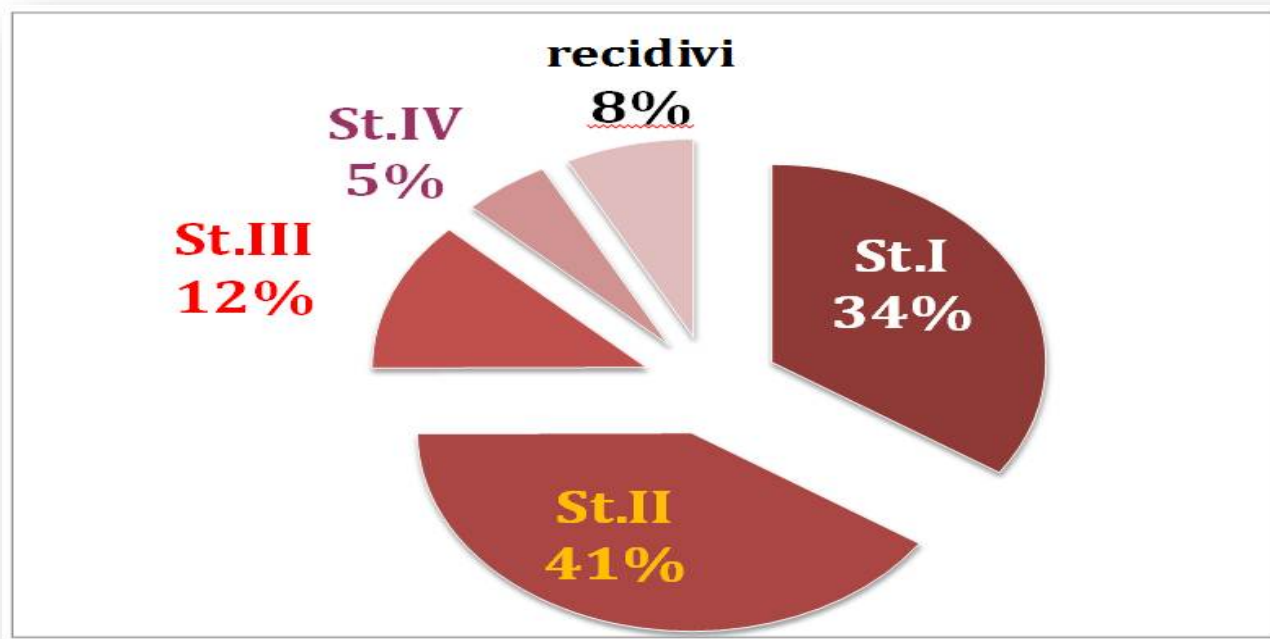

DARTHI MAULHUHN

Rak grlića materice
u početku obično
ne daje nikakve simptome !

Godišnji izveštaj Onkološke komisije Instituta za onkologiju Vojvodine

I	II	III	IV	recidivi
140	165	50	21	31

Lečenje karcinoma

Nakon postavljenje dijagnoze, odluku o načinu lečenja donosi Onkološka Komisija u IOV

Modaliteti lečenja:

Operativno

konizacija, HTA, radikalna histerektomija sa obostranom adnesektomijom i pelvičnom limfadenektomijom i/ili paraaortalnom limfadenektomijom

Zračna terapija

Radiološka terapija: brahiterapija sa IR 192, i transkutana zračna terapija LINAC-om uz primenu CDDP 40 mg/m²-hemioiradijacija

Hemioterapija:

neoadjuvantna ili adjuvantna/ cisplatin, doxorubicin, paclitaxel, topotecan/

KOLIKO OVA BOLEST KOŠTA DRUŠTVO?

$146 \times 57.000 = 8.322.000,00 =$ ekscizione metode-hospital

$17 \times 300.000 = 5.100.000 =$ radikalna -hospital

DECENA

Terapija uznapredovalog lokalnog karcinoma grlića materice:

kompletna zračna terapija oko 450.000

2008. od 407 pacijentkinja oko 50 % lokalno uznapredovali = 91.575.000

12% progresija H SIL = $14 \times 300.000 = 4.200.000,00$

HVALA NA PAŽNJI!

ИНСТИТУТ ЗА
ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ВОЈВОДИНЕ

Посебан програм из области јавног здравља за територију АПВ у 2014. години:
“Превенција ХПВ инфекција код девојчица школског узраста у АП Војводини”

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЗДРАВСТВО,
СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ И ДЕМОГРАФИЈУ